

Vlaams
Parlement

vergadering **C131**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 28 januari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de samenwerking tussen Vlaanderen en BOZAR – 1478 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de kandidatuur voor de titel 'Culturele Hoofdstad van Europa' in 2030 – 1494 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over visa voor artiesten in het licht van de brexit – 1518 (2020-2021)	15
VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de dreigende spreidstand van organisatoren in cultuur- en gemeenschapscentra bij de heropstart van de cultuuractiviteiten – 1519 (2020-2021)	19

VRAAG OM UITLEG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de samenwerking tussen Vlaanderen en BOZAR – 1478 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Collega's, vandaag is het Gedichtendag, en dat willen we niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Zoals de traditie het voorschrijft, beginnen we onze interventies met een gedicht. Ik ga meteen van start met een gedicht van Herman de Coninck, getiteld 'Winter'.

Winter

*winter. je ziet weer de bomen
door het bos, en dit licht
is geen licht maar inzicht:
er is niets nieuws
zonder de zon.*

*en toch is ook de nacht niet
uitzichtloos, zo lang er sneeuw ligt
is het nooit volledig duister, nee,
er is de klaarte van een soort geloof
dat het nooit helemaal donker wordt.
zo lang er sneeuw is, is er hoop.*

Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Collega's, ook ik zal beginnen met een gedicht. Het thema dit jaar is 'Samen', niet alleen omdat poëzie ons allen verbindt, maar ook omdat we dit jaar heel veel dingen 'samen' moeten missen.

Ik heb gekozen voor het gedicht 'Koffiehuis' van Paul van Ostaijen. Als er iets is dat ik mis – en ik denk heel veel mensen met mij –, dan is dat het koffiehuis. Ook in bedrijven is de plaats waar koffie geschonken wordt, de plaats waar we iets kunnen delen met elkaar. In de koffiehuisen, de horeca, kunnen vriendinnen en ouders met kinderen nu geen koffie gaan drinken, maar we verlangen er allemaal naar om dat opnieuw te kunnen doen, want de sfeer is er uniek. Paul van Ostaijen geeft dat heel mooi weer.

Koffiehuis

*Razend. Gedwarrel van stemmen, tot één geraas vergroeid.
Hoge klarinetklanken. Saksofoon-geluiden en wat
daar tussen: geweldig koperen orkest.*

*De buffetjuffrouw dromend. Heimwee of verlangen?
Alles is hier een open raadsel. De oplossing echter: niets.
Zacht autoritair de waard. Simbool van toekomst.*

*En 't eeuwig spel van spelers schijn en wezen,
vast het gelaat, niet te doorlezen;
behoedzaam defensief, maar de sterkte van hen die niet vrezen.*

*Solidariteit der spel-geruchten,
van de tragies-ernstige domino's, fatum-zwart
tot biljartballen rood-wit luchtig vluchten.*

*Geblaseerde rasta's; daarnaast huiselijke dikbuiken, -
alles weerom schijn, - dames die eeuwig goedig toeluiken:
allen Babelbouwers van dezelfde gebazel-innigheid.*

*Gebannen is de innigheid uit de straat,
achtervolgde faun, binnen de koffiehuisen gedreven.
De zwakke muren zijn de sterke dam tussen dood en leven.*

*Bij 't even openen der deur, klinkt wat daarbuiten is, de trem,
of 't geroep van een venter, als een onheimelijke stem:
heel even. Want dan herneemt 't orkest zijn razende galop.*

Op 18 januari werden we verrast door een brand die ontstaan is op het dak van het Paleis voor Schone Kunsten, waardoor het kunstenhuis tot gisteren gesloten was. Het tentoonstellingscircuit zou enigszins gevrijwaard zijn en een aantal tentoonstellingen zouden vandaag opnieuw in veilige omstandigheden kunnen opstarten.

Ondertussen is de grootste schade in kaart gebracht. In de media lezen we dat het vooral schade is aan het dak, dat natuurlijk beschermd erfgoed van Horta is. Ook de Henri Le Boeufzaal zou zwaar getroffen zijn, vooral de loges en het balkon. Ook het orgel heeft door het water grote schade opgelopen. Het zal nog weken duren vooraleer we echt de omvang van de schade zullen kennen. Dat BOZAR ondertussen deels weer open kan, is het enige positieve nieuws.

Dit brengt mij bij de rol van Vlaanderen in deze grote biculturele instelling. BOZAR is verantwoordelijk voor de opzet, uitwerking en uitvoering van multidisciplinaire en geïntegreerde culturele programmering, die ook bijdraagt tot Europese en internationale uitstraling van het land, maar toch ook van de beide gemeenschappen en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Om dat te concretiseren heeft de Vlaamse overheid in 2018 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met BOZAR, en dat is de basis waarop BOZAR tentoonstellingen, muziekuitleveringen of andere culturele evenementen kan organiseren, met financiële steun van de Vlaamse Gemeenschap. Daarvoor ontvangt BOZAR jaarlijks een dotatie. Als ik mij niet vergis, is dat in de grootteorde van om en rond de 800.000 euro per jaar. Die middelen kan BOZAR enkel aanwenden om projecten en tentoonstellingen te realiseren, maar niet voor kosten die verband houden met de algemene werking van deze culturele instelling.

Voor de monitoring van deze samenwerking is er een BOZAR-groep opgericht, die ongeveer twee keer per jaar samenzit met de directie.

Minister-president, zijn wij wat betreft de brand en de gevolgen van de brand goed geïnformeerd, vooral dan met het oog op het al dan niet mogelijke voortzetten van de voorziene programmatie? Zijn er toch evenementen of zaken die gesteund zijn door de Vlaamse Gemeenschap die niet doorgaan of in het gedrang komen door toedoen van de brand?

Gelet op het feit dat de samenwerking tussen Vlaanderen en BOZAR liep over de periode 2018-2020, is dat nu afgesloten. Werd over de samenwerking in die afgelopen periode een evaluatie opgemaakt? Zijn daar belangrijke conclusies uit getrokken? Lopen er nu gesprekken over een nieuwe samenwerking voor de volgende periode? Welke aandachtspunten zijn daarin voor Vlaanderen belangrijk? Moet de huidige samenwerkingsovereenkomst aangepast of verduidelijkt worden?

Die BOZAR-groep komt twee keer per jaar samen met de directie. Als ik mij niet vergis, is dat telkens in februari en in september. Zal die groep dit jaar samenkomen in februari? Worden, met het oog op de samenwerkingsovereenkomst, de gevolgen van de brand besproken? Welke topics komen er nog aan bod?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik wens jullie allemaal een aangename Gedichtendag en Gedichtenweek. Omdat het thema 'Samen' is heb ik een gedicht gekozen dat als titel 'Samen' heeft. Het is van Geert De Kockere.

*Samen is een kort woord,
maar je komt er ver mee.
Verder dan met helemaalalleen,
ook al is dat veel langer.*

*Helemaalalleen
is een laddertje tegen de muur.
Je hóórt het: helemaalalleen.
En je denkt: ik kom er wel.
Maar je komt er niet.*

*Samen, je hoort het ook, veert.
Als een trampoline.
Je springt er makkelijk mee
óver het muurtje,
soms tot in de wolken.*

Ik ga niet bij elk antwoord een gedicht debiteren.

Mevrouw Coudyser, of iedereen hunkert naar het koffiehuis weet ik niet, maar wel naar iets gelijkaardigs waar je drank kunt consumeren in al zijn vormen.

Maar goed, uw vraag en de meer gedetailleerde informatie over de brand. Maandag 18 januari omstreeks 16 uur werd een brand opgemerkt op het dak van de federale culturele instelling Paleis voor Schone Kunsten, aan de kant van de Koningsstraat. Het vuur brak uit bij een van de koeltorens op het dak en verspreidde zich tussen het dak en het plafond, wat het blussen bijzonder moeilijk maakte. De brandweer kwam snel ter plaatse en tegen 21.30 uur was de blusoperatie afgerond. De brand heeft zich niet uitgebreid naar de omliggende gebouwen en er was geen brand-uitbreiding naar binnen. Er werd ondertussen werk gemaakt van de beveiliging van het dak tegen verdere waterschade door regen.

BOZAR wacht verdere expertises af om een correcte inschatting te kunnen maken van de geleden schade en de oorzaak van de brand. Deze expertises lopen en vragen geruime tijd. De brandschade is zichtbaar, de waterschade laat zich echter pas over verloop van tijd zichtbaar maken. Er bestaat geen twijfel over dat de schade aan het iconische gebouw groot zal zijn.

Er kon wel reeds geconstateerd worden dat de grote Henry Le Boeufconcertzaal getroffen is door waterschade, voornamelijk aan de rechterzijde voor het podium en aan het orgel. De directie werkt samen met de experts om de schade aan dit belangrijke patrimonium zo veel mogelijk te beperken. BOZAR hoopt binnen enkele weken, op basis van de technische rapporten, een duidelijke inschatting te kunnen maken van de schade en haar gevolgen op de werking.

Wat betreft de tentoonstellingen is voornamelijk het circuit aan de Koningsstraat getroffen. De tentoonstelling die daar liep, Danser brut, was gelukkig net afgebouwd en alle kunstobjecten werden zonder schade tijdig terug getransporteerd naar de bruikleengevers.

De werken van Philippe Vandenberg, Molenbeek, die zich bevonden in de Anti-chambres aan de Koningsstraat, zijn geëvacueerd en deskundige conservatoren

maakten conditierapporten. Die expertise bevestigde dat er geen schade aan die werken is vastgesteld.

Het andere grote tentoonstellingscircuit, aan de kant van de Ravensteinstraat, waar Hotel Beethoven en Facing Van Eyck momenteel lopen, is omzeggens onaangetast. Het operationele team onder leiding van de CEO en COO van BOZAR onderzoekt of het mogelijk is om deze tentoonstelling opnieuw open te stellen voor het publiek. Die beslissing zou in principe vorige maandag, op 25 januari, genomen worden op basis van alle veiligheidsgaranties. De veiligheid van de kunstwerken en het verzekeren van de bruikleengevers is daarbij uiteraard primordiaal. Gisterenavond heeft mijn kabinet nog contact gehad met BOZAR. Ze bevestigden ons dat de tentoonstellingen Facing Van Eyck en Primordial Earth van Léonard Pongo vanaf vandaag weer toegankelijk zullen zijn voor het publiek.

Hoe groot is de schade en lopen er evenementen of acties, ondersteund door Vlaanderen? Een van de activiteiten georganiseerd door het Paleis voor Schone Kunsten in 2021 die mogelijk op de steun van de Vlaamse overheid zou kunnen rekenen, is de grote retrospectieve van Roger Raveel, gepland voor 18 maart tot 21 juli 2021. De voorbereiding van deze tentoonstelling is volledig afgerond, in samenwerking met de partners, zoals het Raveelmuseum en andere Vlaamse instellingen en bruikleengevers.

Echter, door de impact van de brand is slechts een van de twee expocircuits op korte termijn beschikbaar. Momenteel wordt door de directie van het Paleis voor Schone Kunsten bekeken hoe de kalender van de tentoonstellingsprogrammering dient aangepast te worden. Dit heeft tijd nodig, maar volgende week hoopt de directie reeds over meer concrete informatie te beschikken die een inschatting hierrond mogelijk maakt.

Hoe wij de samenwerking met BOZAR van de afgelopen drie jaar evalueren? Op basis van het meerjarenplan 2018-2020, ingediend door de federale instelling BOZAR, is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten die de basis vormt voor een meerjarige projectmatige samenwerking. De Vlaamse overheid voorziet in middelen om binnen de multidisciplinaire programmatie van BOZAR bepaalde projecten met een bijzondere Vlaamse relevantie en een internationaal bereik te ondersteunen.

In 2018 en in 2019 werd BOZAR voor een totaalbedrag van 877.725 euro ondersteund. De projectsubsiëring voor 2020 bedroeg, na besparing, 832.000 euro. Er werden telkens diverse projecten binnen de domeinen muziek, theater, expo en film ondersteund, waaronder concerten van onder andere Antwerp Symphony Orchestra, het Collegium Vocale en het Huelgas Ensemble of van talenten als Robin Verheyen en Liebrecht Vanbeckevoort.

Binnen de discipline muziek zijn er ook de terugkerende samenwerkingen met Brussels Philharmonic voor zijn concerten in BOZAR. Binnen de discipline tentoonstellingen gaat het bijvoorbeeld over de exposities Dirk Braeckman, Hugo Claus Con Amore, Theodoor Van Loon, in 2018, Bernard Van Orley, in 2019 en Danser Brut, in 2020. Een vast onderdeel van de samenwerking is ook de ondersteuning van Theater op de Middag.

De projecten illustreren het belang dat de Vlaamse Gemeenschap ziet in de positie en de rol van BOZAR voor het Vlaamse culturele veld. Er is de positie in Brussel als internationale stad, de internationale referentie die BOZAR en de Henry Le Boeufzaal zijn voor klassieke muziek en de uitgebreide werking als erfgoedhal met de expositieruimtes voor tijdelijke tentoonstellingen.

Naast de ondersteuning van specifieke projecten is in de samenwerkingsovereenkomst een overkoepelende laag opgenomen. BOZAR werd gevraagd om in de

ontwikkeling van projecten met een belangrijke relevantie voor het Vlaamse culturele veld aandacht te hebben voor: gevestigd en opkomend talent, en hun internationale ontwikkeling; diversiteitsbeleid; de evolutie naar ervaringsgerichte tentoonstellingen, en de hefboomfunctie die BOZAR mee kan opnemen voor het Vlaamse culturele veld richting Europa en de internationale culturele ruimte.

Binnen de samenwerkingsovereenkomst 2018-2020 werd de BOZAR-groep gecreëerd als gespreksplatform, met een dubbel doel. Intern binnen de Vlaamse overheid: afstemming creëren in de relaties tussen het Departement Cultuur, Jeugd en Media, het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en Toerisme Vlaanderen. En extern, naar BOZAR: een open dialoog vormgeven tussen de Vlaamse Gemeenschap en BOZAR. Dat was een aanbeveling van de ad-hoc-beoordelingscommissie van het meerjarenbeleidsplan 2018-2020 van BOZAR.

In algemene termen evalueer ik de samenwerking met BOZAR de afgelopen drie jaar overwegend positief. De samenwerking ligt in het verlengde van de voorgaande jaren. Door de sterkte van het Vlaamse culturele veld heeft het een groot aandeel in de programmatie en met de projectsubsidieering geven we een aanvullende mogelijkheid om concerten, tentoonstellingen, theater, lezingen, enzovoort te programmeren en te presenteren. Wat betreft het sterker valoriseren van return of het leggen van specifieke accenten, blijft het zaak om de dialoog te voeren.

Dan kom ik bij het nieuwe meerjarige samenwerkingsakkoord. In 2021 zal de projectmatige ondersteuning van BOZAR verdergezet worden op basis van het jaarplan en de projectvoorstellen 2021. De covidpandemie heeft, zoals bij andere trajecten rond meerjarige beheersovereenkomsten of samenwerkingen, de gebruikelijke voortgang overhoop gehaald. Een ander aspect dat ik in rekening neem, is dat de beheersovereenkomst die BOZAR heeft met zijn federaal bevoegde overheid, afliep in 2019 en de nieuw aangetreden Federale Regering daar nu werk van kan maken. De bevoegde federale minister, mevrouw Wilmès, heeft in het federaal parlement alvast aangekondigd tegen de zomer van dit jaar een nieuwe beheersovereenkomst met BOZAR af te willen hebben. We zullen dan zien welke klemtonen daarin gelegd worden. Want zoals u weet, zijn we daar als gemeenschap niet structureel bij betrokken.

Tot slot loopt ook nog de selectieprocedure voor de CEO van BOZAR. Hoe de toekomstige samenwerking met BOZAR ingericht wordt, zowel inhoudelijk als qua vorm, bekijk ik dus verder in de loop van het jaar.

De BOZAR-groep heeft in het kader van de overeenkomst 2018-2020 zijn werkzaamheden vervuld. Aangezien de BOZAR-groep was opgericht binnen die lopende samenwerkingsovereenkomst en enkel voor de duur van de overeenkomst, is de BOZAR-groep in zijn huidige vorm en samenstelling met het verlopen van de samenwerkingsovereenkomst de facto ook opgehouden te bestaan. Dit gespreksplatform heeft er alvast toe bijgedragen dat langs de kant van de Vlaamse overheid het Departement Cultuur, Jeugd en Media, het Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken en Toerisme Vlaanderen in de toekomst nauwer zullen blijven overleggen, onder andere over hun eventuele subsidietoekenningen en samenwerkingen met BOZAR.

Ziedaar een tamelijk uitgebreid antwoord op een toch wel belangrijke vraag.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Bedankt, minister-president, voor het inderdaad uitgebreide antwoord.

Wat de brand betreft, neem ik aan dat er nog wel een aantal weken over zullen gaan, voordat we effectief de omvang van de schade kunnen opmeten. Wat de tentoonstellingen betreft, hoor ik dat een van de twee circuits niet toegankelijk is en dat men dus wat moet schuiven in de programmatie. Het goede nieuws is wel dat Facing Van Eyck en de andere tentoonstelling – de naam ervan ontglipt me – vanaf vandaag opnieuw geopend worden. Voor de retrospectieve over Roger Raveel zal er wellicht volgende week meer duidelijkheid zijn.

Het BOZAR-model, als een samenwerking van een federale culturele instelling, maar uiteraard met aandacht voor de twee gemeenschappen, lijkt mij een interessant model, waarbij de gemeenschappen ook wel hun inbreng hebben. Gelet op de sterkte van het Vlaamse cultuurveld is BOZAR een ideale plek voor de relevante Vlaamse cultuurtentoonstellingen en muziekoptredens, die ook internationaal gericht zijn. We moeten dat optimaal gebruiken. Ik denk dat we daar als Vlaamse Gemeenschap echt wel onze stempel kunnen drukken.

Het is inderdaad van belang dat daar goede afspraken gemaakt worden. Dat moet in dialoog en in gesprek met alle partijen goed afgestemd en bekeken worden. Als ik het goed begrijp, dan houdt de werkgroep BOZAR op te bestaan, maar zal er regelmatig overleg zijn met de Kanselarij, het departement en met Toerisme Vlaanderen – de drie grote belangrijke spelers. Ik denk dat dat goed is.

Dat we nu wachten op de beheersovereenkomst van het federale niveau en op de benoeming van de nieuwe directeur om daaromtrent nieuwe afspraken te maken, lijkt mij logisch. Als ik het goed begrepen heb, dan zou die nieuwe beheersovereenkomst er tegen de zomer moeten zijn.

Ik heb één bijkomende vraag: in de media deed het kunstenhuis bij monde van de huidige directeur Paul Dujardin een oproep om middelen vrij te maken bij alle bevoegde overheden voor de renovatie en het herstel na de brand. Als ik het goed begrijp, zijn wij enkel bevoegd wat betreft programmatie en moeten wij daarvoor de nodige financiële ondersteuning bieden. Mijn vraag is eigenlijk hoe u staat tegenover die oproep van directeur Dujardin.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): *(Slechte geluidskwaliteit)*

Voorzitter, krijg ik even de mogelijkheid om mijn scherm te delen? Ik ga mijn gedicht niet zelf voorlezen. Ik kan dat op deze manier niet zo mooi doen. Is mijn scherm momenteel gedeeld?

Mijn gedicht is er een van de Brussels-Nederlandse slamdichteres Lisette Ma Neza en haar gedicht is geïnspireerd door de fantastische Amanda Gorman, die de wereld ontdekt heeft tijdens de inauguratie van Joe Biden. Zij heeft het gedicht gebracht tijdens De Zevende Dag afgelopen weekend.

(Het geluid van Katia Segers valt weg.)

Ik zal straks proberen om het op een andere manier te doen. Ik heb wel klank, maar jullie hebben geen klank. Dat is jammer. Ik zal proberen om het tegen deze namiddag in orde te brengen.

Minister-president, zoals iedereen onder ons, was ik natuurlijk heel erg geschokt toen ik het nieuws vernam van de brand in BOZAR. Vooral de Henry Le Boeufzaal zou zwaar beschadigd zijn. Die is nog maar in 2000 volledig gerenoveerd. Ook het enorme en fenomenale orgel was in dat jaar speelklaar gemaakt, volledig gerestaureerd. Dat is natuurlijk verschrikkelijk.

De oproep van Paul Dujardin, de vraag waarmee collega Coudyser haar tussenkomst afsloot, is er toch wel een die we vanuit de Vlaamse Gemeenschap ter harte kunnen nemen, denk ik. Als de schade dermate groot zou zijn – en de waterschade kunnen we nog niet eens opmeten – dan zullen er gigantische middelen tegenover moeten staan om BOZAR opnieuw in de oorspronkelijke staat te kunnen krijgen. Kunt u de oproep van Paul Dujardin ondersteunen en kijken wat we vanuit Vlaanderen kunnen doen voor de renovatie van een kunstenhuis dat ook voor de Vlaamse Gemeenschap bijzonder belangrijk is?

Mijn tweede vraag gaat over de BOZAR-groep. Mij is onduidelijk waarom die precies gestopt is. Kunt u ook daar het nodige doen om ervoor te zorgen dat die geheractiveerd kan worden, want dat overlegmodel is wel een goed model. Het zorgt ervoor dat we vanuit Vlaanderen niet enkel steun geven, maar ook mee kunnen denken over de uitbouw van BOZAR.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Collega's, ik zal mijn poëzie houden voor tijdens mijn eigen vragen straks. Zet u dus al maar schrap.

Ik dank mevrouw Coudyser om deze vraag te stellen, want het is een instelling die mij als ex-organisator altijd geweldig heeft gefascineerd, maar ik heb er wel wat een dubbel verhaal bij.

Ik ben ook geschokt door de brand. De impact op de mensen die er werken en op de continuïteit van zo'n gebouw en instelling is giga. Ik heb het zelf ooit meegemaakt met een sluiting als gevolg van asbest. Dat is gewoon traumatisch. Ik steun de oproep om daar zoveel mogelijk financiële middelen van allerlei overheden aan te besteden, want dat is naar mijn aanvoelen zeer terecht.

Waardering, inderdaad, voor de werking. Een iconische organisatie in een iconisch gebouw, centraal in Brussel: we hebben het allemaal al vastgesteld. Ik wil ook de enorme hoge kwaliteit en de internationale standaard benadrukken. Er is al veel gewag gemaakt over de expo- en muziekkwaliteit en de programmering. Zelf ben ik altijd gefascineerd – ook heel belangrijk voor kunstinstellingen – door het woordprogramma met heel veel sprekers en debatten. Symbolisch was bijna de ontvangst van Obama in de Le Boeufzaal een aantal jaren geleden. Het maatschappelijk debat is een rol die kunstenhuizen toch ook moeten blijven opnemen, en dat doen ze prima. Dus, echt straf.

Ze zijn ook heel sterk in hun pr, zo sterk zelfs dat ze soms de anderen overklassen, maar dat is natuurlijk ook de kwaliteit.

Dan wil ik het toch ook even hebben over de andere zijde. Het is een heel complexe organisatie. Bestuurlijk lijkt ze mij soms wel een sfinx, een wat ondoorzichtig kluwen. Ik had ooit de gelegenheid als voorzitter van een of andere commissie om BOZAR mee te kunnen doorlichten in functie van een verdere betoelaging. Ik had er echt heel veel werk mee om dat allemaal bestudeerd te krijgen. Ook hun businessmodel is heel bijzonder – ondernemend moet ik wel zeggen – maar ik kan me toch niet van de indruk ontdoen dat daar nog wel wat werkpunten zijn, net om de kwaliteit te behouden.

Recent was er het debacle omtrent de aanstelling van de nieuwe CEO. Dat blijkt vast te zitten, ook in het kerncomité. Er zijn ook heel wat vragen over de samenstelling van de raad van bestuur en het functioneren ervan. Ik heb het dan niet over de BOZAR-groep. Voor onze eigen instellingen leggen we de code van goed bestuur op die we pas hebben ontwikkeld. Moeten we die niet meenemen naar die organisatie om ze goed transparant te krijgen, vooral in functie van het behouden van de topkwaliteit en de waardering die ik daarnet heb uitgesproken? Zijn we op

een of andere manier betrokken – want we geven er toch wel wat middelen aan – bij de aanstelling van de nieuwe CEO?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Wat betreft de vraag over de financiële steun moeten we eerst zien hoe de schade in kaart wordt gebracht. Ik neem aan dat BOZAR een brandverzekering heeft. Dan wat betreft de eigenaarsverplichtingen van het gebouw: wij zijn geen eigenaar, maar het is duidelijk dat BOZAR voor ons ook een belangrijk podium is, in de overdrachtelijke zin van het woord.

Ik ga dus niet op voorhand zeggen dat wij klaar staan met een hoop middelen. Laat ons vooral de evaluatie bekijken. Hoe groot is de schade? Wat is door de brandverzekering gedekt? Welke verantwoordelijkheid zal de eigenaar van het gebouw, de federale overheid, hierin opnemen? We moeten bekijken hoever we daarmee geraken.

Ik zeg niet dat de BOZAR-groep gestopt is. Het samenwerkingsakkoord waarin die BOZAR-groep opereerde is gestopt. Zoals ik aangegeven heb, zullen we in 2021 bekijken hoe we een nieuwe samenwerkingsovereenkomst kunnen maken met BOZAR. Ik neem dus aan dat de BOZAR-groep daarin opnieuw zal worden ingezet. De ervaringen met de BOZAR-groep waren de afgelopen drie jaar wel gunstig, niet het minst door onze interne werking, door de verschillende administraties op dat vlak goed te laten samenwerken.

Mijnheer Pelckmans, als we naar zo'n nieuwe samenwerkingsovereenkomst gaan, moeten de elementen van goed bestuur daarin opgenomen zijn. Ik heb een beetje hetzelfde aanvoelen als u. BOZAR is een fantastisch podium. Ik heb er misschien nog niet zoveel tijd in gestoken als u om het allemaal te doorgronden. Het is toch altijd een beetje een kluwen. Elementen van goed bestuur in de samenwerkingsovereenkomst inbrengen, dat zullen we zeker bekijken. Bij mijn weten zijn wij niet betrokken in de jury voor de aanstelling van de nieuwe CEO.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Minister-president, dank u wel voor de aanvulling.

Mijnheer Pelckmans, ik wil u suggereren om op het federale niveau dezelfde bezorgdheden te delen. Het is nog altijd de bevoegde overheid om die zaken van goed bestuur en andere aandachtspunten mee te nemen, zodat dat in de federale beheersovereenkomst met BOZAR kan worden opgenomen. Zo kunnen wij vanuit de Vlaamse Gemeenschap extra aandacht besteden aan de uitvoering daarvan. Dan kunnen we misschien al heel veel oplossen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de kandidatuur voor de titel 'Culturele Hoofdstad van Europa' in 2030 – 1494 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Als bijdrage aan Gedichtendag breng ik graag een gedicht van Stijn De Paepe. Ik denk dat velen onder ons hem volgen op

Twitter. Hij is ook huisdichter van De Morgen. Hij schreef een gedicht om de natie in deze moeilijke tijden te motiveren.

Wat helpt

*Als vloeken helpt, dan vloek je maar.
Maak herrie, stennis en misbaar.
Scheld schel en luid je goudvis uit
en schreeuw je scherven bij elkaar.*

*Als bidden helpt, bid dan gerust.
Als het je troost of sterkt of sust.
Of vraag om raad. Als Hij bestaat
dan is het goed, maar 't is geen must.*

*Als huilen helpt, ga dan je gang.
Het is niet niks en het duurt niet lang.
Het kan geen kwaad als het niet gaat.
Het mag gezien zijn, wees niet bang.*

*Als praten helpt, bel me dan op
en steek van wal, hals over kop
en van de hak weer op de tak
of zachtjes sluipend uit je slop.*

*Als lopen helpt, vertrek meteen.
Zeer doelgericht of nergens heen.
Het hoeft niet snel, al mag dat wel.
Met verre vrienden of alleen.*

*Als zwijgen helpt, wees dan maar stil
en duik – als dat is wat je wil –
een tijdje weg van pijn en pech
– als je weer opduikt, geef een gil.*

*Als lachen helpt, ken ik een grap
of val dolkomisch van de trap.
Denk aan je kat die keer in bad
of aan het Belgisch staatsmanschap.*

*Als dansen helpt, is er muziek.
Als breien helpt, dan hou je steek.
Als boos zijn helpt, geef ik kritiek.
Als bakken helpt, let there be cake.
Als yoga helpt, wees fluks en zen.
Als slapen helpt, stop ik je in.
Als schrijven helpt, scherp dan je pen.
Als poetsen helpt, welaan: begin!*

*Je voelt je murw en overstelpt
en snakt naar stranden, wit geschelpt...
Hou vol. Vat moed. Want het komt goed.
Doe ondertussen maar
wat helpt.*

Voilà, even een klein motivatiegedicht. En misschien ook een motivatie: de vraag over de titel 'Culturele Hoofdstad' in 2030.

Sinds 1985 draagt één stad elk jaar de titel 'Culturele Hoofdstad van Europa', en sinds 2004 zijn dat elk jaar twee steden. Daarbij is tevoren vastgesteld welke twee landen aan de beurt zijn om een stad voor te dragen. Binnen de lidstaten wordt dan meestal voorafgaandelijk een competitie gehouden om te bepalen welke stad ze zal voordragen. Het doel hiervan is de rijkdom, de verscheidenheid en de gemeenschappelijke kenmerken van de Europese culturen tot hun recht te laten komen en ertoe bij te dragen dat de burgers van de Europese Unie elkaar beter leren kennen.

Er zijn inmiddels zeven Belgische steden die ambitie tonen om de titel in 2030 te voeren. In Vlaanderen zijn dat de steden Oostende, Kortrijk, Gent, Leuven, Hasselt en Genk. Ook Brussel ambieert een kandidatuur, en in het Franstalig landsgedeelte gaat het om Luik. Daarmee lijkt reeds een 'race to the top' ingezet te zijn, die lokale investeringen in cultuur natuurlijk ten goede komen.

In de commissievergadering van 20 oktober 2020 liet u weten dat de EU procedureel verwacht dat België ten laatste in het jaar 2024 de oproep tot kandidaturen lanceert. In de praktijk overleggen de gemeenschappen over die oproep. De Europese procedure voorziet in een Europees samengestelde jury. Na de jurering wordt van een eventuele longlist een shortlist gemaakt, met daarna een finale indiening van kandidaturen en jurering. In 2026 volgt de voordracht aan de EU, die de titel toekent. Onder het motto 'beter te vroeg dan te laat', heb ik hierover de volgende vragen aan u.

Ik vroeg mij af of het overleg tussen de gemeenschappen in dit kader werd aangevat. Welke afspraken werden gemaakt over de competitie die zal uitmaken welke stad België voordraagt?

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is in het kader van de Europese Culturele Hoofdstad 2030 reeds bezig met het aanstellen van een coördinator die de plannen administratief, juridisch en financieel moet begeleiden. Zij stellen bovendien ook voor om een team te vormen met een Vlaamse en een Franstalige entiteit. Gaat u akkoord met deze aanpak en heeft hierover reeds overleg plaatsgevonden?

U stelde in de voornoemde commissievergadering ook dat u als Vlaams minister-president zult betrachten dat de Europese Culturele Hoofdstad 2030 een Vlaamse stad wordt. Hoe plant u dat precies te doen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: De procedure die leidt tot de selectie van Europese Culturele Hoofdstad is een proces dat werd uitgetekend door de Europese Commissie. De selectie gebeurt gefaseerd, en het klopt dat uiterlijk in 2024 de oproep voor officiële kandidaatstelling wordt gelanceerd door de Europese Unie. In concreto voor België zal dus in het Overlegcomité overlegd worden tussen de gemeenschappen over de publicatie van de oproep, die moet beantwoorden aan een aantal criteria zoals vooropgesteld door Europa. De titel wordt uiteindelijk pas in het voorjaar 2025 bekendgemaakt.

Mijn diensten hadden reeds een overleg met de Europese Commissie in verband met de procedure en de inhoudelijke verwachtingen. En het klopt inderdaad dat de voorbereidingen in verschillende steden reeds werden opgestart. U verwijst naar Brussel, maar ook andere steden organiseren zich vandaag op het voorbereiden van hun kandidatuur. Het overleg tussen de gemeenschappen werd nog niet opgestart.

Hoe het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zich voorbereidt op zijn kandidatuur, bij monde van de Stad Brussel, voor de titel van Europese Culturele Hoofdstad, staat hem natuurlijk vrij. We hebben hierover geen contact gehad, en ik heb hier verder

ook op zich geen mening over. Het is duidelijk dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest de ambitie heeft om naar aanleiding van 200 jaar België, mee te dingen naar de titel van Europese Culturele Hoofdstad en hiervoor een dynamiek op gang trekt, net zoals een aantal steden in Vlaanderen, en ook een stad in Wallonië, Luik, hun ambitie hebben uitgesproken. En net zoals die ambitie op zich een hele reeks initiatieven op gang trekt in die steden en een heel aantal projecten in versnelling brengt, omdat er een duidelijk doel is. Dit is een waarde van het project Europese Culturele Hoofdstad, die Europa ook veelvuldig beklemtoont. De weg naar een eventuele titel van Culturele Hoofdstad brengt een sterke culturele dynamiek op gang bij kandidaat-steden, waarbij extra aandacht, energie, inzet en dus ook middelen naar het culturele veld in die stad gaan. Het vraagt ook enkele jaren om een sterke kandidaatstelling voor te bereiden en uit te werken.

Hoe plannen we het precies aan te pakken? De vorige edities die in ons land plaatsvonden, werden in het verleden op het niveau van het Overlegcomité politiek getrancheerd, zodat alle regeringen van dit land zich achter één kandidatuur schaalden. Die manier van werken kan, maar hoeft niet, herhaald worden voor de toewijzing van de gaststad in 2030. Evengoed kan het competitie-element ten volle spelen. Dat laatste is alvast de bedoeling van de Europese Commissie.

Wij hebben binnenkort weer interministeriële conferentie (IMC) Cultuur, met de verschillende gemeenschappen. En ook de federale overheid zit daar aan tafel. Ik zal het punt daar op tafel leggen. Het is een eerste gedachtewisseling die we met elkaar hebben over de aanpak. Ik zal dit dus meenemen naar het eerstvolgende IMC.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Bedankt, minister-president. Dat is alvast heel helder. Het is inderdaad geen evidente procedure. Ik denk dat het beter is om daar snel mee te starten, hoewel ik mij natuurlijk kan inbeelden dat het Overlegcomité momenteel andere katjes te geselen heeft.

Begrijp ik het goed dat u dat eerst op de IMC Cultuur brengt en dat het dan wordt getrancheerd in het Overlegcomité?

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Bedankt voor de vraag, collega, want die Europese cultuursteden – we moeten onszelf niets wijsmaken – hebben een enorme impact. Eergisteren nog las ik het bericht over de museumsite BRUSK in Brugge. Dat is eigenlijk nog een onrechtstreeks gevolg van toen Brugge culturele hoofdstad was. Denk ook aan de Zomer van Antwerpen.

Het verhaal van de Europese culturele hoofdsteden is inderdaad een lang parcours, met in 1985 Berlijn als eerste cultuurhoofdstad, als uitgangspunt, symbolisch bijna. Het heeft een heel lange weg afgelegd. En zoals dat dikwijls gaat met dergelijke formules, heb ik soms het gevoel dat er wat sleet op komt, ook in de toewijzing van een en ander, met soms wat te kleine entiteiten, waarbij het soms wat aan kwaliteit verliest.

Mijn eerste bijkomende vraag gaat over de evaluatie en bijsturing van dat idee van Europese cultuursteden. Ik neem aan dat de verschillende ministers van de Europese landen in dezen ook wel inspraak hebben. Waar wordt zo'n verhaal eigenlijk bekeken, geëvalueerd en eventueel bijgestuurd? Hebben we daar, hoe klein ook, eventueel een invloed? Of stellen we daar vragen over, om bijsturing te doen?

Met betrekking tot de selectie geef ik graag een bedenking mee. Als zo'n stad aangeduid wordt, gaat het ook altijd over een draagvlak dat je moet hebben. Mij lijkt het interessant om niet alleen een stad aan te duiden, maar ook de regio

daarrond. De verhouding tussen platteland en stad in zo'n verhaal kan heel boeiend zijn. Nederland heeft dat de vorige keer bewezen, met in de selectie een aantal grote kernen in Nederland. Uiteindelijk heeft Leeuwarden het gewonnen, net met het verhaal van de verhouding tussen stedelijke cultuur en plattelandscultuur. Ik zou dat verhaal ook durven mee te nemen als we tot een eindselectie moeten komen. Mijn oproep geldt trouwens ook voor onze Waalse vrienden.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Bedankt voor de vraag, collega D'Hose. Het is een belangrijk thema. Zo'n culturele hoofdstad is natuurlijk keer op keer een ongelooflijke hefboom voor de ontwikkeling van een cultureel veld in een stad. Denk aan zaken die zijn gestart in Antwerpen in 1993 en die vandaag nog altijd duurzaam plaatsvinden, aan Brussel 2000, met de Zinnekeparade, aan Brugge. Het is zo'n evenement dat een bodem legt voor een duurzame uitbouw van een cultureel veld in een stad.

Het zou dus fantastisch zijn als Brussel naar aanleiding van '200 jaar België' opnieuw culturele hoofdstad zou kunnen worden. Mijn oproep, minister-president, aan u is dan om dat van nabij op te volgen, zodat we daar vanuit verschillende regio's samen een succes van kunnen maken. Mijn oproep is er een naar samenwerking met andere regio's om deze kandidatuur te doen slagen en er een succes van te maken.

De voorzitter: Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): 'Antwerpen Culturele Hoofdstad van Europa 1993', het woord is gevallen. Nu het toch over steden en hoofdsteden gaat, wilde ik van de gelegenheid gebruikmaken om te zeggen dat ik het antwoord van de minister-president uiteraard steun, maar ook dat ik jullie zou willen meenemen naar mijn stad, Antwerpen. Ik zou graag een gedicht voorlezen van mijn ex-collega en goede vriend Bart Stouten, die veel mensen kennen als een gepassioneerd radiomaker op Klara, maar die ook al een aantal boeken en gedichtenbundels op zijn naam heeft staan. Ik lees voor uit zijn laatste gedichtenbundel, die hij zijn "eigen stukje taalmuziek" noemt en waarin hij zich laat inspireren door componisten en hun werk. Ik heb in de commissie Onroerend Erfgoed al 'Wereld gedempt in een Mondschein-sonate' voorgelezen, nu gaan we samen naar Antwerpen.

Het wielewaait en leewerkt

*jammerende stilstand in Antwerpen – en kwetterende vogels
er is geen tram meer die nog weet uit welke tijd hij stamt –
zijn onmacht om te wijken wordt een arrogant geklingel
mensen van heinde en ver – dagje dromen van de Red Star Line –
vullen hun rijke fantasie met gestileerd leed uit het oude avondland*

*haven van vandaag speelt amper mee, ook de vogels zijn in de war
en jij bent op zoek naar een partituur van Lodewijk Mortelmans
voor je zee van nostalgische indrukken*

*tijd snelt achteruit – flashback van het MAS wordt een film
die de stad regisseert voor jou zoals alleen een vreemde het zou doen:
rauw verleden is er om te consumeren, een dak boven je hoofd te zoeken
als een trapgevel eenzaam uit te torenen
boven de bistro's van latere eeuwen...*

*de kronkelende straten zijn te smal
voor het verkeer van oubollig geluk*

alleen de vogels herkennen het

Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Werde.

Er zijn niet echt bijkomende vragen, minister-president, maar wel een heel mooi gedicht.

Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mevrouw D'Hose, als ik sprak over het IMC, dan was dat om een eerste gedachtewisseling te houden. Ik denk niet dat de procedure altijd helemaal via het IMC verloopt, maar we kunnen daar wel een eerste gedachtewisseling houden over hoe we dit gaan aanpakken, zodat niet iedereen van alles doet vanuit zijn eigen hoek, om dan achteraf geconfronteerd te worden met het feit dat dat niet de juiste aanpak was. Dat wil niet zeggen, mevrouw Segers, dat ik ga rijden voor de kandidatuur van Brussel. Het voluntarisme kan groot zijn, maar ik denk dat we hier toch vanuit onze Vlaamse kracht moeten uitgaan. U zult begrijpen dat 200 jaar België voor mij niet de grootste motivator is om daar de Europese culturele hoofdstad aan op te hangen.

Mijnheer Pelckmans, er is ook een Raad van de Europese ministers van Cultuur. Dat kan daarop geagendeerd worden. U weet dat er voor België een rotatiesysteem geldt voor wie daar aan tafel gaat zitten namens de drie gemeenschappen. Maar er is dus inderdaad een Raad van de ministers van Cultuur en daar kunnen we die dingen ter sprake brengen. Dan ben ik het met uw visie eens van een stad als voortrekker, die de regio mee betreft in dat verhaal. Dat lijkt me duidelijk. Ik denk ook dat we eens goed moeten bekijken, in dialoog met de Vlaamse steden die kandidaat zijn, of we daar geen koppeling kunnen maken. Als Wallonië met één stad gaat en Brussel – logischerwijs – ook en wij met zes, dan weet ik niet of dat onze kandidatuur zou versterken.

Ik denk dat we zeker met de andere gemeenschappen overleg moeten plegen, maar ook met de betrokken steden langs Vlaamse kant. In elk geval wil ik voor een Vlaamse kandidatuur gaan en niet op voorhand al zeggen dat we Brussel of Luik daarin steunen. We zullen wel zien. Op de volgende IMC zal ik alleszins vragen wat de gedachten hierover bij de collega's zijn.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Ik heb daar niets meer aan toe te voegen en dank de minister-president voor zijn duidelijk antwoord. We volgen het verder mee op.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over visa voor artiesten in het licht van de brexit
– 1518 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Collega's, jullie hebben nog een gedicht van mij tegoed. Ik put uit het werk van Charlotte Van den Broeck, onze steun en voetschabel in de Buchmesse van 2016. Zij is heel actief met woorden. Ik zou zeggen poëtische proza tot prozaïsche poëzie.

Het gedicht dat ik heb gekozen richt zich rechtstreeks tot hier, tot ons allemaal in deze zaal of in de digitale vergadering. Je moet het lezen alsof we de ambachtslui van de wetgeving zijn, want we schrijven decreten en dergelijke meer. Als je goed luistert naar dit gedicht, dan zitten er toch wat 'tips and tricks' in over hoe je dat goed kunt doen.

Ik heb twee vragen om uitleg en dus dacht ik dat ik misschien een wat langer gedicht mocht voorlezen.

Je zou een boot willen bouwen

*je tekent een ontwerp van precies dat type boot
dat je graag zou willen bouwen
je stopt de tekening in een plastic hoesje in een map
opdat deze straks in de werkplaats niet vies kan worden*

*je maakt ook een reservetekening
voor als je er bijvoorbeeld toch een kop koffie overheen gooit
deze tekening is belangrijk
tijdens het bouwen, hij stelt je in staat tot controle*

*eerst bouw je de boot uit karton:
je tekent rechthoeken in het karton ter grootte van een standaardplaat multiplex
en daarop teken je de onderdelen van de buitenkant van de structuur van de boot
je knipt de onderdelen uit het karton en zet ze aan elkaar met tape*

*past het niet?
probeer het tot het past*

*past het niet?
wees blij dat je een fout hebt gemaakt
straks zal je de fout niet meer maken met het echte materiaal*

dus blijf proberen tot het past

*dan kan je beginnen met zoeken
naar multiplex van de juiste afmetingen, dikte en prijs – en vooral, koop geen
rommel!
koop meteen ook de nodige hoeveelheid epoxyhars en glasvezel*

nu ga je bouwen

*je zet de tekening van het ontwerp op de multiplex
je meet alles na
je meet alles twee keer na – laat eventueel iemand meekijken
een fout is snel gemaakt*

*je timmert een bouwraam om de frames op precies
de juiste afstanden vast te zetten
je gebruikt altijd een waterpas*

*schroef/spijker de multiplexplaten vast op de frames
je boort tegenover elkaar liggende gaatjes in de panelen
en naait ze met behulp van koperdraad aan elkaar, losjes
is de boot nog waterpas? dan pas trek je de hechtingen strak*

*je vult de naden met epoxy en verstevigt ze met glasvezel
nu kan je de hechtingen verwijderen, voel maar hoe stevig
eerder nu zal het hout breken dan de naad
deze verbinding is sterk en duurzaam*

*oké, nu de binnenkant nog
je bevestigt de frames aan de romp
daarna moet je nog leidingen leggen, zitbanken plaatsen, de kajuit opbouwen
schuurlijsten aanbrengen, de motorplaat monteren, een mast optrekken*

*en dan kan je de spijkers en schroeven pas definitief verwijderen
je zorgt ervoor dat alle gaatjes nog een keer
nog een laag glasvezel op de buitenzijde
de boot wordt nog sterker, nog duurzamer*

*nog een keer krijgt al het hout een laag epoxy
de boot is nu waterdicht, tot slot dien je de boot te plamuren
voor de afwerking kies je een goede verf
groen bijvoorbeeld*

*de boot zou klaar zijn
waarheen?*

Tot daar deze oefening in het schrijven van decreten en aanverwanten.

Mijn eerste vraag om uitleg betreft artiesten in het licht van de brexit. Met de coronacrisis hebben we elke dag te maken, maar er zijn nog andere plooiën in de actualiteit en de brexit is er daar eentje van. Het is voor Vlaamse artiesten heel ingewikkeld geworden om de Britse podia te bestijgen, maar omgekeerd wordt het voor onze podia ook erg complex om Britse artiesten en gezelschappen naar hier te halen.

Tijdens de brexitonderhandelingen kon geen akkoord worden gesloten over het visumvrij touren voor Britse muzikanten en andere artiesten. Dat betekent dat Britse artiesten voortaan een visum nodig hebben om in de EU te spelen en dat Europese artiesten een visum moeten aanvragen om in het Verenigd Koninkrijk op te treden. Die visumplicht maakt optreden niet enkel ingewikkelder, maar ook duurder. Sommige krantenartikelen gewagen van 300 euro kosten per visum. Voor grote bands en gezelschappen is dat allicht geen probleem, maar voor de kleintjes is dat in de praktijk problematisch. Volgens mij mogen we de tournees van onze artiesten in het Verenigd Koninkrijk en omgekeerd niet onderschatten. Voor veel groepen is dat een springplank geweest, al is het maar omdat de taal hun kunst wat universeler maakt.

Minister-president, hoe wilt u de Vlaamse artiesten die in het Verenigd Koninkrijk willen optreden en wier plannen door de visumplicht worden ondermijnd, ondersteunen? Op welke wijze wilt u de concertorganisatoren, cultuurhuizen en podia ondersteunen om optredens te organiseren van Britse bands, artiesten en gezelschappen? Welke initiatieven hebt u genomen om deze problematiek bij de Federale Regering aan te kaarten? Welke oplossingen hebt u gesuggereerd? Het is natuurlijk een federale materie, maar dan wel met een grote fall-out op ons Vlaams cultuurveld.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Pelckmans, ik stel voor dat u de dichteres suggereert om de handleidingen van IKEA zo poëtisch te verwoorden. Dat zou het waarschijnlijk een beetje interessanter maken om die kasten en rekken in elkaar te steken. Bedankt om dit met ons te delen.

Als buurland is Vlaanderen op veel vlakken sterk met het Verenigd Koninkrijk verweven. De brexit heeft een impact op onze Vlaamse artiesten die in het Verenigd Koninkrijk willen optreden en omgekeerd. Het Verenigd Koninkrijk is nu een derde

land, een land buiten de EU. Hierdoor is werken in het Verenigd Koninkrijk complexer geworden. Er komen meer administratie en meer kosten bij kijken.

Tijdens de onderhandelingen had het Verenigd Koninkrijk een laag ambitieniveau inzake de mobiliteit van personen. Het Verenigd Koninkrijk wilde niet verder gaan dan wat in de handelsakkoorden met andere derde landen is vastgelegd. Dit heeft onvermijdelijk tot gevolg dat de procedures met betrekking tot mobiliteit moeilijker worden. De EU heeft steeds voor verregaande afspraken inzake de mobiliteit van personen gepleit, maar het Verenigd Koninkrijk is hier niet mee ingestapt. Aangezien een gebalanceerde uitkomst met respect voor alle categorieën van personen van belang was en is, konden we echter geen cherrypicking door het Verenigd Koninkrijk aanvaarden.

De Vlaamse cultuurmakers en artiesten moeten de strenge immigratieregels volgen. Het beleid van de Vlaamse Regering is erop gericht alle sectoren en zeker ook de culturele sector zo goed mogelijk te informeren over de indiening van een goede visumaanvraag. Cultuurloket ondersteunt de Vlaamse culturele sector op dit vlak. Op de website van Cultuurloket is een helder dossier uitgewerkt met de meest actuele informatie over de visumplicht en de uitzonderingen. Waar nodig, verwijst Cultuurloket voor verdere begeleiding en ondersteuning door, bijvoorbeeld naar de helpdesk van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen (FIT) of naar de federale overheid.

Voor zover ik op basis van de beschikbare informatie kan zien, lijken er zich momenteel nog geen wezenlijke problemen te stellen. Het is niet zo dat de brexit optreden in het Verenigd Koninkrijk onmogelijk maakt, maar hi maakt het wel administratief lastiger.

Zoals ik al heb aangegeven, is het beleid van de Vlaamse Regering erop gericht de verschillende Vlaamse actoren en sectoren zo goed mogelijk te informeren en te begeleiden in het postbrexittijdperk. De Vlaamse cultuurmakers kunnen zowel voor uitgaand als voor inkomend cultureel verkeer steeds bij Cultuurloket terecht voor actuele informatie over de vigerende regelgeving, ondersteuning en eventuele doorverwijzing naar gespecialiseerde overheidsinstanties.

Visa en dergelijke worden bij de federale overheid aangevraagd. Het is een complexe en gespecialiseerde materie. Ik heb mijn administratie en Cultuurloket gevraagd dit zo goed mogelijk van nabij op te volgen. Internationale mobiliteit, ook van en naar het Verenigd Koninkrijk, is van groot belang voor ons cultureel ecosysteem. De informatieverstrekking is van belang, want we zien in de praktijk dat de cultuurwerkers niet altijd op de hoogte zijn van het onderscheid tussen de aanvraag van een verblijfsrecht en van een werkvisum. Momenteel geldt zowel voor Britse onderdanen als voor Europese onderdanen een vrijstelling van de aanvraag van een visum voor een verblijf van drie maanden in de Schengenzone of van zes maanden in het Verenigd Koninkrijk. Als cultuurwerkers uit het Verenigd Koninkrijk of andere derde landen horen dat er een vrijstelling van de visumplicht is, betekent dit echter niet automatisch dat ze ook in Vlaanderen mogen komen werken. Daarvoor gelden de regels met betrekking tot beroepskaarten, arbeidskaarten en gecombineerde vergunningen, waarvoor elk gewest bevoegd is. Door de brexitproblematiek worden de coronapandemie en de geldende reisbeperkingen nu nog natuurlijk nog wat complexer gemaakt.

De initiatieven die ik neem houden in dat Cultuurloket, in goed overleg met mijn administratie, zo veel mogelijk duiding en accurate informatie geeft. Cultuurloket heeft die informatie recent trouwens nog verder verfijnd. Een groot gedeelte van de problemen zijn terug te leiden naar het feit dat de cultuurmakers hun weg in de procedures moeten vinden. Dat zal voor de grote spelers, die vaak visa aanvragen, gemakkelijker zijn dan voor de kleine spelers. Ons beleid is erop gericht de sector

zo goed mogelijk te informeren over hoe een goede visumaanvraag moet worden ingediend.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, ik dank u voor het antwoord. Ik ben blij met het antwoord, maar ik zou dit voor mijn bijkomende vraag naar een hoger metaniveau willen tillen. Het is hier al een paar keer aan bod gekomen dat zowel COVID-19 als de brexit een wake-up call zijn voor het internationale kunstenbeleid dat u in uw beleidsnota hoog in het vaandel draagt. Ik kom dan op dezelfde vraag als daarnet in verband met de Europese cultuursteden: staan bepaalde zaken, zoals de brexit en misschien ook de gevolgen van COVID-19 op de agenda van de Raad van de Europese Unie van de ministers van Onderwijs, Jeugdzaken, Cultuur en Sport? Indien niet, kunnen we dat daar toch agenderen en zo een aantal knelpunten op het niveau van de EU bekijken? Dit is immers een problematiek waar niet enkel Vlaanderen of België mee te maken heeft. Dat is mijn bijkomende vraag.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik ben op dit moment nog niet op de hoogte van de agenda van de Raad van de Europese Unie, maar ik zal me informeren. Iets zegt me dat COVID-19 en de brexit bijna evidente agendapunten zijn. Die problemen oplossen, is iets anders, maar het is evident dat die twee punten op de agenda komen. Ik zal het natrekken. Als ze er niet opstaan, zal ik ervoor zorgen dat ze toch kunnen worden behandeld.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Minister-president, ik heb hier niet veel meer aan toe te voegen. We mogen de problematiek niet onderschatten, want het verkeer tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk is voor alle kunstvormen altijd heel intens geweest. U hebt gesteld dat er op dit moment niet veel problemen zijn, maar dat is mijns inziens vooral omdat er nauwelijks verkeer kan zijn. Het zal pas echt op gang komen als we weer mogen en kunnen.

Ik wil hieraan toevoegen dat die internationale horizon net van belang is voor onze kunstenaars en de mensen die actief zijn in een exportmarkt waar ze zich kunnen tonen. Dit hangt samen met mijn volgende vraag om uitleg. Als alles weer wordt opengegooid, zal het dringen zijn op die markt. De markt zal enorm worden bestormd en we moeten dan zo veel mogelijk speelplaatsen voor onze artiesten hebben. Ik wil nog even beklemtonen dat we daar nu al over moeten nadenken.

Ik heb geen bijkomende vragen. Ik kijk wel uit naar die internationale minister-conferentie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gustaaf Pelckmans aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de dreigende spreidstand van organisatoren in cultuur- en gemeenschapscentra bij de heropstart van de cultuuractiviteiten – 1519 (2020-2021)

Voorzitter: mevrouw Elisabeth Meuleman

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): In de marge van de recente onrust die ontstond bij de professionele cultuurmakers naar aanleiding van het onderbrengen van de vaccinatiecentra in sport- en cultuurcentra duiken er toch wel nieuwe bezorgdheden op bij de directies van de lokale cultuurhuizen. Zo vreest de sector een bottleneck die er staat aan te komen wanneer de cultuur- en gemeenschapscentra terug aan de slag kunnen. De programmatoren verwachten immers een enorme druk en bijgevolg waarschijnlijk ook heel wat onbegrip van iedereen die in de sector een plek wil verwerven in de programmering. De druk van de lokale initiatieven zal moeten afgezet worden tegen de hoge verwachtingen die de professionele kunstensector al geuit heeft om, na het coviddebacle, voldoende speelkansen te krijgen om zo min of meer de opgelopen schade veroorzaakt door covid in te halen en het publiek opnieuw met de fantastische Vlaamse cultuurproducten te laten kennismaken.

In deze commissie weten wij natuurlijk allemaal dat sinds 1 januari 2016 de middelen voor het lokale cultuurbeleid geïntegreerd zijn in het Gemeentefonds en niet langer geoormerkt zijn. Ook de voorwaarden voor het verkrijgen van die middelen en de daaraan gekoppelde rapporteringsplicht zijn weggefallen. Het is kortom duidelijk dat de verantwoordelijkheid voor het voeren van een lokaal cultuurbeleid sinds 2016 volledig bij de gemeentebesturen ligt.

De Vlaamse overheid had tot dan toe, tot 2016, een aansturende en controlerende rol, maar heeft aangekondigd nu meer ondersteunend en stimulerend op te treden. Kortom, het huidige decreet geeft Vlaanderen nauwelijks instrumenten om de verwachting van de professionele kunstensector lokaal ook mee hard te maken. Bovendien zal de druk van de lokale actoren op de agenda van het gemeentelijk cultuurcentrum bijzonder groot zijn, niet het minst bij de lokale politici die decretaal de eindverantwoordelijkheid dragen.

Ik voeg hieraan toe dat het heel erg zal afhangen van bestuur tot bestuur, en dat deze zorg misschien niet voor iedereen geldt. Maar ik kan toch meegeven dat de bezorgdheid heel groot is.

Over die spreidstand heb ik de volgende vragen.

Minister, bent u op de hoogte van deze bezorgdheid en erkent en herkent u hierbij ook de spreidstand waarin vele organisatoren van deze huizen mogelijk komen te staan?

In onder andere De Standaard in oktober 2020 verscheen een opiniestuk van professor Rudi Laermans. De aanleiding was het ontslag van een tentoonstellingscurator in het cultuurcentrum van Strombeek-Bever. De heer Laermans brengt daarin de vrees naar voren dat veel cultuurcentra zullen verworden tot 'parochiehuizen', zoals hij het noemt. Ik vind het voorbeeld Strombeek-Bever helaas niet zo gelukkig om nu net daar dit te poneren. Het ging daar om een intern conflict. Strombeek was nu net een plek waar de kunsten wel aan bod kwamen. Maar dit terzijde. Het gaat over een sfeer die over die cultuurcentra wordt gehangen. Men zou afglijden naar meer lokaliteit en te weinig de Vlaamse kunsten dienen. Minister-president, bent u bereid om hierover actief in dialoog te gaan met de lokale besturen, met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), om actief de noodzaak van voldoende ruimte voor onze professionele artiesten te bepleiten?

Hoe ziet u concreet de meer ondersteunende en stimulerende rol die de Vlaamse overheid in dezen zal opnemen? Er is geen formeel steunpunt meer voor de cultuur- en gemeenschapscentra. Of kan dan het nieuwe steunpunt voor boven-lokale cultuurwerking OP/TIL hier een rol opnemen? Zo ja, hebben zij daar eigenlijk wel voldoende mensen en middelen voor?

Mijn laatste vraag is gekoppeld aan uw uitspraken van vorige week in de plenaire zitting. U kondigde toen aan dat op 26 januari 2021 de plannen voor de zogenaamde covidprotocollen en de kleurboeken zouden worden geactualiseerd. Zijn die ondertussen aangepast en gevalideerd? Wat is daar de laatste stand der dingen?

Welke impact heeft een en ander op de organisatoren van activiteiten in het kader van het lokale cultuurbeleid? Voor alle duidelijkheid, minister-president, ik vraag geen startdatum. We zouden die wel willen weten, maar het gaat toch eerder over welke gevolgen die protocollen gaan hebben als we kunnen starten. Tot daar deze veelheid aan vragen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Pelckmans, ik ga uw eerste twee vragen samen behandelen, want die liggen nogal dicht bij elkaar.

In uw vraag spreekt u over een spreidstand. In zijn opiniestuk lijkt professor Laermans een contrast te zien tussen artistieke autonomie en bovenlokale ambitie enerzijds, en het feit dat een cultuurcentrum onder lokaal bestuur valt anderzijds – alsof beide elkaar per definitie zouden uitsluiten. Uit zowel uw vraag als het opiniestuk waarnaar u verwijst, spreekt een wantrouwen – ik ontwaar daar toch een wantrouwen – ten opzichte van onze lokale besturen, waarvan ik niet weet waarop dat gestoeld is. Het wordt haast voorgesteld alsof de professionele kunstensector en het lokale bestuursniveau tegenover elkaar zouden staan. Ik deel dit wantrouwen niet en dat wil ik toch graag even benadrukken.

Het is uiteraard de bedoeling dat de Vlaamse cultuurcentra zo breed mogelijk programmeren en voldoende opportuniteiten bieden aan het gesubsidieerde kunstenaanbod. Ik doe langs deze weg hiertoe dan ook een warme oproep. Maar daarnaast moeten de cultuurcentra ook voldoende ruimte laten voor het niet-gesubsidieerde aanbod. Daarin ligt net hun eigenheid. De moeilijkheid van die evenwichtsoefening was voor de covidcrisis al voelbaar, en het zal er in de komende jaren niet eenvoudiger op worden – daar hebt u gelijk in.

Ja, er zal een enorme vraag komen vanuit de kunstensector. Maar finaal ligt de verantwoordelijkheid bij de directie en de programmatoren van de cultuurcentra en is het aan hen om in eer en geweten hun beslissing te nemen. Dat is een ongemakkelijke positie, maar toch niet echt een spreidstand, zou ik denken. Met het beeld dat u hiermee schetst, ben ik het niet eens. Ik ga er niet van uit dat er een conflictsituatie bestaat tussen de kunstensector en het lokaal bestuursniveau, met de cultuurcentra als speelbal, en ik wil via dit soort discussies ook niet de schijn opwekken dat zo'n conflict zou bestaan. Ik heb integendeel alle vertrouwen dat de programmatoren en directies van de cultuurcentra ook na covid minstens evenveel aandacht zullen besteden aan het gesubsidieerde kunstenaanbod als voordien.

Sommigen verwijten mij dat ik met het nieuwe Kunstendecreet aan politisering van de cultuursector doe, zoals onder andere uw partijgenoot Bart Caron in De Standaard gezegd heeft. Maar u vraagt mij hier nu als minister mijn invloed te laten gelden bij de VVSG om druk uit te oefenen op de lokale besturen. Dat is eigenlijk ook een vorm van politisering van de cultuursector. Het ene moment vindt men het verkieslijk dat het Vlaamse niveau zich niet mengt met de artistieke werking van toonplekken, het volgende moment komt de vraag om dat expliciet wel te doen, als tegengewicht voor de vermeende invloed van lokale besturen. Is de inmenging door de minister van Cultuur hier niet ook een inbreuk op de artistieke autonomie van de programmatoren, waar Laermans zich bezorgd om toont in zijn opiniestuk?

Het is evenmin mijn taak om als minister van Cultuur op te treden als belangenbehartiger voor de gesubsidieerde sector. Ik ben een minister voor de hele cultuursector, gesubsidieerd en niet-gesubsidieerd. Zou de niet-gesubsidieerde sector zulke politieke invloed niet kunnen zien als oneerlijke concurrentie ten voordele van organisaties die al financiële hulp krijgen van de overheid, iets wat men mij bij het begin van deze crisis ook verweet? Wie mijn strategische visienota heeft gelezen, weet dat ik het culturele ondernemerschap in Vlaanderen wil aanmoedigen, en niet ontmoedigen.

Dan de meer ondersteunende en stimulerende rol van de Vlaamse overheid. Zoals u zelf terecht aangeeft, ligt de verantwoordelijkheid voor het lokale cultuurbeleid sinds 1 januari 2016 volledig bij de lokale besturen. De middelen die daarvoor nodig zijn, werden dan toegevoegd aan het Gemeentefonds. Sindsdien hebben de lokale besturen meer dan bewezen dat zij perfect in staat zijn om deze verantwoordelijkheid te dragen.

Daarnaast keurde de Vlaamse Regering op 15 juni 2018 het Bovenlokaal Cultuurdecreet goed. Met dit decreet wil Vlaanderen de bovenlokale beleidsruimte stimuleren en ondersteunen in complementariteit met de lokale beleidsruimte, die onder de verantwoordelijkheid van de lokale besturen valt. Het voornoemde decreet voorziet hiervoor drie subsidielijnen: een subsidielijne voor bovenlokale cultuurprojecten, werkingssubsidies voor intergemeentelijke samenwerking en werkingssubsidies voor een steunpunt.

De Vlaamse Regering besloot op 27 maart 2020 om OP/TIL aan te stellen als steunpunt voor de bovenlokale cultuurwerking. Ik keurde op 30 april 2020 de beheersovereenkomst met OP/TIL goed waarin de opdracht en de taken van het steunpunt werden vastgelegd.

OP/TIL is een centrum voor expertise en heeft als doel individuen, organisaties en besturen te ondersteunen bij hun praktijkontwikkeling, subsidieaanvragen en beleidsvisie rond bovenlokale cultuur en de ontwikkeling van het lokale en bovenlokale culturele veld als geheel te stimuleren om de doelstellingen van het bovenlokaal cultuurdecreet te bereiken. OP/TIL zet daarbij enerzijds in op praktijkondersteuning voor de actoren in het lokale en bovenlokale veld en anderzijds op beleidsondersteuning en onderzoek. OP/TIL voert die taken uit met de in de beheersovereenkomst voorziene middelen.

Op dit moment lopen gesprekken tussen mijn kabinet en OP/TIL over de mogelijke uitbreiding van het takenpakket. We bekijken of er taken kunnen worden opgenomen richting lokale bibliotheken en ook richting cultuurcentra, maar het zal steeds met de invalshoek van het bovenlokale cultuurbeleid moeten zijn. Ik hoop tegen eind februari de gesprekken te kunnen afronden met een addendum bij de beheersovereenkomst van OP/TIL.

Dan kom ik bij de covidprotocollen en de kleurboeken. Het basisprotocol cultuur werd in overleg met de sector aangepast, zoals gevraagd werd door het Overlegcomité. Wij hebben dat basisprotocol dat al bestond, versterkt. Er zijn enerzijds op vraag van de virologen extra veiligheidsvoorschriften in verwerkt – die nadruk op veiligheid geldt trouwens voor alle protocollen in alle sectoren – en anderzijds hebben we ook in samenspraak met de sector, maar ook met de andere vrijetijdssectoren jeugd en sport en de kabinetten van de andere gemeenschappen, gezorgd voor een vernieuwd gedragen basisprotocol, dat is ingediend bij het coronacommissariaat van de Federale Regering op 8 januari, eveneens op vraag van het Overlegcomité. Het was de bedoeling dat we daarop feedback zouden krijgen tegen 15 januari en dat we dan op het Overlegcomité een eerste maal over versoepelingen zouden spreken. U weet dat door de verschillende varianten van het virus die timing gehypothekerd is geraakt.

Mijn kabinet heeft diverse malen het coronacommissariaat gecontacteerd met de vraag naar het verdere werkproces en de feedback die op de protocollen zou moeten komen, zodat die gefinaliseerd en gepubliceerd kunnen worden. Gisteren vernamen we dat het commissariaat zich komende vrijdag over de verschillende protocollen van de vrijetijdssector zal buigen en nadien zal terugkoppelen.

Maar met de aangepaste protocollen is het werk natuurlijk nog niet gedaan. Afgelopen dinsdag stelde mijn kabinet een eerste werkversie aan de sector en de experts voor van de versoepelingsfases die kunnen worden vooropgesteld voor de cultuursector. Die werden alvast positief onthaald, zowel door de sector als door de aanwezige experts. Het schema zal echter hier en daar nog worden bijgeschaafd en aangevuld in de komende dagen en zal nadien ook nog aan het coronacommissariaat en de Groep van Experts voor Managementstrategie van COVID-19 (GEMS) worden voorgelegd. Gezien de verslechterde epidemiologische situatie van de afgelopen weken en dagen en de ongerustheid rond de nieuwe besmettelijkere varianten, is het zeer moeilijk om data te plakken – maar u had ook geen data gevraagd – op de verschillende versoepelingsfases en lijkt het me nog niet aan de orde om te communiceren over die versoepelingsfases. We willen en mogen immers geen valse verwachtingen scheppen. Daar is niemand mee geholpen worden voorgelegd.

Mijn kabinet en ikzelf blijven in nauw contact staan met de sector en er is regelmatig overleg gepland. Zoals ik reeds vorige week heb aangegeven, zie ik medio maart als ultieme streefdatum om aan iedereen het nodige perspectief te geven. Tegen dan lopen hopelijk ook de vaccinaties op volle toeren en kan er een prognose gemaakt worden rond de vaccinatiegraad van de bevolking en kunnen we misschien voorzichtige data naar voren schuiven. Al hoop ik dat we al veel sneller binnen het Overlegcomité beslissingen kunnen nemen over de wijze van versoepelen binnen de cultuursector.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Bedankt, minister, voor uw antwoorden. Ik wil daar toch even op repliceren.

Minister-president Jan Jambon: Dat is de bedoeling.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Het zogenaamde wantrouwen dat u mij toedicht, is natuurlijk niet door mij gevoed. Dat is gevoed door heel veel organisatoren van de sector zelf die dit probleem naar voren schuiven en die dagelijks het gevoel hebben dat die spanning er komt en dat ze soms in de weer zullen moeten gaan met hun lokaal bestuur. Ik heb in mijn inleiding ook duidelijk gezegd dat dat niet overal het gevaar is. Maar het is toch een tendens. Als je dat dan koppelt aan het gevoel in de sector van de makers zelf over het functioneren van de cultuurcentra, is dat toch een gerechtvaardigde vraag.

Ik heb niet gevraagd om u als minister echt te gaan mengen in de programmering. Dat vragen wij niet.

De Vlaamse Gemeenschap heeft beloofd om de ondersteunende en stimulerende rol, die Vlaanderen zich in dezen toedicht, maximaal in te vullen. Je mag die sector echt niet onderschatten. Het is niet omdat ik eruit kom dat ik er zo stevig over doorga. Het gaat over 180 podia, goed voor 6 miljoen bezoekers per jaar. Dat is giga. Nu zijn die allemaal gespreid. Er is een heel kleine maar heel goed werkende belangenorganisatie, cult!, maar die alleen krijgt onmogelijk de expertise bij elkaar die nodig is om de sector op lange termijn vooruit te helpen. Ze hebben daar echt steun en extra middelen voor nodig. De onderbouw van de kunstensector en de sector van de socio-culturele organisaties is intussen heel wat steviger. Ik maak me daar veel zorgen over.

Ik ben wel blij dat het onderzoek bij OP/TIL gevoerd wordt, want daar zitten mogelijkheden.

Een van de ambities van cult! is het maken van een nieuw beeld, een nieuwe invulling geven aan het cultuurhuis van de toekomst. Dat is een heel ambitieus project, waarin eigenlijk al mijn vorige punten samengevat zouden kunnen worden. Bent u daarvan op de hoogte? Bent u eventueel bereid om dat project mee aan te pakken vanuit de ondersteunende en stimulerende rol die Vlaanderen zichzelf toedicht? Wilt u daar de nodige middelen voor vrijmaken?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, ik heb ook in een vorm van 'slam poetry' voorzien. Het is wel eentje uit de zeventiende eeuw. In Dendermonde, Oudegem Mespelare, is er een speciaal jaar, het Justus de Harduwijnjaar. Dat was een dichter maar tegelijk pastoor, vrij hoogopgeleid en veel gelezen in de Nederlanden, voor zijn tijd. Hij heeft een straat in Sittard, een laan in Gent en een straat in Dendermonde.

De man was pastoor, maar het weerhield hem er niet van om toch liefdesgedichten te schrijven, vrij zinnelijk. In dit gedicht uit de bundel 'De Weerlicke Liefden Tot Roose-mond' beschrijft hij waar hij gek van wordt bij de persoon op wie hij verliefd is of op wie de protagonist verliefd is. Ik vermoed dat het een jonge vrouw is, maar dat kan ik ook niet met zekerheid zeggen. In de laatste zin zullen we vernemen waar hij helemaal gek van wordt. Ik zal het voorlezen en mijn best doen, want het is Oudnederlands.

Sonnet V – Justus de Harduwijn

*T'en is de blondheydt niet van u ghestruyvelt hair,
T'en is u voor-hooft niet zoo maetigh opgheresen
T'en is u wind bouw' niet, noch uwen mond ghepresen,
En vierighlijck aenbeen van zoo menigh minnaer,*

*T'en zijn u lipkens niet, die elcken-een voorwaer
Wonden alst hen ghelieft, en wederom ghenesen,
T'en zijn u deughden niet, noch u bevalligh wesen
Noch het toov'rich ghelaet dat in u schijnt eenpaer*

*T'en zijn u wanghen niet, met purpur-root begoten,
T'en zijn die peerels niet, in uwen mondt ghesloten,
T'en is u taele niet, nochtans als heunigh zoet,*

*Maer t'ghene dat mijn ieughd' als een bladt comt verdrooghen,
En mijn ionck-iaerigh hert van binnen branden doet,
En is anderssins niet, dan t'raeyssel uwer ooghen.*

Volià, we weten nu allemaal wat we moeten doen. 'First Dates' in de zeventiende eeuw in Oudegem Mespelare.

Voorzitter, ik wil nog even reageren op wat de heer Pelckmans in zijn vraag brengt. Als ik het goed begrijp, vertrouwt een deel van de cultuursector een ander deel van de cultuursector niet. Daar komt het eigenlijk op neer. U bent zelf directeur geweest van een organisatie. Dat betekent dus dat u nu vraagt of uw collega's in de cultuurcentra eigenlijk wel bekwaam zijn om de juiste keuzes te maken en of het geen makke lammeren zijn die geslachtefferd worden door al die vijandige stads- en gemeentebesturen. Het getuigt, zoals de minister-president zegt, van een groot wantrouwen.

Ik ben het ermee eens dat er gemonitord moet worden. Ik ben het er ook mee eens dat je dingen kunt overlaten of dat daarin een taak ligt voor het bovenlokaal cultuurbeleid. Langs de ene kant krijgen we hier wekelijks het verwijt dat wij een grote mars houden op de instellingen. Wij lezen overal dat wij alles willen politiseren. Maar Groen vraagt nu aan de N-VA: 'Wil je alsjeblieft moeien'. Daar komt het eigenlijk op neer. Dan zegt u: 'Nee, nee, u moet zich niet moeien!' Maar wij kunnen toch niet bepalen wat er op een podium moet komen van een cultuurcentrum of welke organisatie, welke acteur – want daar komt het op neer – welk gezelschap, welke kunstvorm op de podia van de cultuurcentra moeten worden beleden? Dat is niet onze taak. Daarvoor zijn mensen aangesteld. U hebt ook gezegd dat er vertrouwen is in de kunstensector. Wij geven vertrouwen aan lokale besturen, wij geven vertrouwen aan de directies van de cultuurcentra en aan al die deskundige cultuurambtenaren om hun werk te doen.

Dat we dat gaan monitoren, daar ben ik het mee eens. Dat er een grote vraag zal zijn, daar ben ik het mee eens. Dat we goed moeten kijken naar een divers aanbod, daar ben ik het mee eens. Maar fundamenteel gaat het over vertrouwen. Dan moet het maar eens duidelijk zijn wat men nu eigenlijk wil. Ik val steeds terug op discussies van de vorige legislatuur. We hebben toen gezegd dat we Cultuur, Sport en Jeugdbeleid overlaten aan de lokale besturen. Wij monitoren, wij kunnen incentives en advies geven, maar daar houdt het op. We moeten die sector zijn werk laten doen.

De voorzitter: De heer Van de Wauwer heeft het woord.

Orry Van de Wauwer (CD&V): Ik heb hier vorige jaren altijd een gedicht gekozen van de stadsdichter van Antwerpen. Zo chauvinistisch ben ik wel. Ik ga dit nu niet doen. Ik kies wel een gedicht van een Vlaamse klassieker: Herman de Coninck, die bij mij in de buurt woonde. Het is het gedicht 'Winter', dat ik ook wel toepasselijk vind.

*winter. je ziet weer de bomen
door het bos, en dit licht
is geen licht maar inzicht:
er is niets nieuws
zonder de zon.*

*en toch is ook de nacht niet
uitzichtloos, zo lang er sneeuw ligt
is het nooit volledig duister, nee,
er is de klaarte van een soort geloof
dat het nooit helemaal donker wordt.
zo lang er sneeuw is, is er hoop.*

Ik deel uiteraard het vertrouwen dat de minister-president heeft uitgesproken ten aanzien van het lokale cultuurbeleid. OP/TIL kan inderdaad een rol spelen. Ik zie daar ook een mogelijkheid in. Maar de essentie is dat we hier een bottom-up- in plaats van een top-downbeleid zullen hebben.

Er staan in deze commissie de komende maanden nog enkele evaluaties van decreten gepland. Die geven ons de kans om een aantal elementen die in deze vraag aan bod zijn gekomen, mee te nemen. Dat is een mooie reden om uit te kijken naar het decreet Bovenlokaal Cultuurbeleid.

Ik krijg hier net het bericht, voorzitter, dat we allebei hetzelfde gedicht hebben gekozen. Mijn excuses dat ik dat heb herhaald, ik was iets later in de commissie. Het is zeker dat we allebei een goede smaak hebben wat gedichten betreft.

Naast de evaluatie van het decreet Bovenlokaal Cultuurbeleid hebben we ook het debat over de spreiding van het kunstenaanbod. Collega Pelckmans, we zullen dat zeker meenemen wanneer we over het nieuwe kunstendecreet zullen spreken.

De culturele centra zijn zelf verantwoordelijk voor hun belangenbehartiging. Zij moeten dat zelf organiseren. Dat zien we ook bij de bibliotheken, met de Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezenen (VVBAD) en bij de rol die de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten voor de gemeenten opneemt. Ik zie daar ook een kans weggelegd voor onze cultuur- en gemeenschapscentra.

Ik wil nog even terugkomen op uw vrees voor een bottleneck voor de cultuurcentra. We hebben daarover vorige week in de plenaire vergadering gedebatteerd. Ik ga dat hier niet herhalen. U haalde daarnet het grote aantal bezoekers of klanten van de culturele centra aan. We zijn daar allemaal blij om. De voorbije decennia is het aantal actieve klanten van de culturele centra fel gestegen. Dat is zeker een goede zaak. Maar we zien dat 44 procent uit de eigen gemeente komt en 56 procent uit andere gemeenten. Dat toont aan dat gebruikers en klanten gerust over de gemeentegrenzen heen naar een cultureel centrum gaan, onder andere omdat er niet in elke gemeente een cultureel centrum is, maar ook gezien de programmatie. Die beweging mag er zeker zijn. Het gaat om enkele culturele centra die gebruikt worden in de vaccinatiestrategie. Hoewel ik begrip heb voor de bezorgdheden van de cultuursector, denk ik niet dat de inzet van deze enkele culturele centra de relance van de cultuursector gaat fnuiken of dat er een grote bottleneck komt. Wanneer er nu culturele centra of dienstencentra gebruikt worden binnen de vaccinatiestrategie, kan er met de buurgemeenten binnen die eerstelijnszone, of daarbuiten, gekeken worden om het cultuuraanbod in die gemeenten op te vangen. Ook wanneer de buurgemeenten geen cultureel centrum hebben denk ik dat het ook mogelijk moet zijn om, naast alternatieve locaties in de eigen gemeente, met alternatieven te komen om locaties aan te bieden om in dat rijke aanbod te voorzien.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik denk dat er nog één vraag was: de vraag van de heer Pelckmans over cult!. Het is zo dat cult! een belangenbehartiger is. In de vorige legislatuur werd het financieren van belangenbehartigers stopgezet. Dat is een duidelijke keuze. We gaan dat ook niet terugdraaien. Als de cultuurcentra vinden dat ze meer ondersteuning moeten krijgen van een belangenbehartiger, dan is het aan de cultuurcentra of aan de lokale besturen om hun ledenbijdrage aan cult! te verhogen. Maar OP/TIL is natuurlijk een steunpunt. Ik wil met OP/TIL wel bekijken welke ondersteuning zij kunnen geven, en dat vanuit een bovenlokale blik. Maar een belangenbehartiger gaan ondersteunen, dat is niet de goede manier, denk ik. Maar ik wil dus wel met OP/TIL bekijken wat we hier kunnen doen.

De voorzitter: De heer Pelckmans heeft het woord.

Gustaaf Pelckmans (Groen): Nog twee bedenkingen. Ik vind het een beetje flauw om mij nu zo in de hoek te zetten alsof wij de inmenging wensen. Neen, wij wensen dat Vlaanderen zijn verantwoordelijkheid neemt tegenover die 180 podia en die 6 miljoen bezoekers door die sector goed te blijven ondersteunen en ervoor te zorgen dat het debat in ieder geval levendig gehouden wordt. Nogmaals, die stelling van dat wantrouwen komt niet van mij, maar die komt voor een stuk door de sector zelf, en ook door de beslissing over het afbouwen van de belangenorganisatie, omdat die tot nu toe eigenlijk altijd misbegrepen is.

Maar ik wil er in ieder geval constructief over zijn. Ik heb duidelijk begrepen dat u de kwestie ook bij OP/TIL wilt aankaarten. Ik vraag niet om extra middelen voor de belangenorganisatie, ik vraag wel voor extra ondersteuning om dat debat aan

te gaan. Met de uitdagingen die er in de cultuursector liggen, moet het begrip 'cultuurcentra' gezamenlijk herdacht worden. Dat kun je niet in verspreide slagorde overlaten aan gemeentebesturen, die daar met één persoon bij de VVSG ook nauwelijks voor voorzien zijn. Daar heb je gewoon meer onderbouw en steun voor nodig. Ik vraag daar echt wel aandacht voor. Ik ben heel benieuwd hoe het debat zich zal voortzetten, want ik denk dat het laatste woord daarover nog niet gezegd is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.